

Wysłuchanie dziecka przy kwalifikacji do przysposobienia

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 02, luty 2024 08:10

Bernadeta Skóbel

Odłony: 1355

Pytanie: Kwalifikując dziecko do przysposobienia zgodnie z prowadzoną procedurą na podstawie art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zwanej dalej ustawą) na kim spoczywa obowiązek wysłuchania dziecka zgodnie z art. 4a ustawy, niezbędnego do sporządzenia opinii potrzebnej do realizowanej procedury przysposobienia - na organizatorze rodzinnej pieczy zastępczej czy regionalnym ośrodku adopcyjnym?

W opisie stanu faktycznego wskazano, że środek adopcyjny, po otrzymaniu zgłoszenia z sądu rejonowego o dziecku z uregulowaną sytuacją prawną, zwrócił się do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej m.in. o doręczenie cyt. „odrębnej opinii dotyczącej wysłuchania dziecka, ewentualnie podania przyczyny braku możliwości wysłuchania dziecka”. Ośrodek adopcyjny zwracając się o opinię powołał się na art. 4a ustawy.

Odpowiedź: Obowiązek wysłuchania dziecka przy kwalifikacji do przysposobienia jest zadaniem ośrodka adopcyjnego.

Zgodnie z art. 4a ustawy podmioty realizujące zadania wynikające z niniejszej ustawy, w szczególności dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz kwalifikując dziecko do przysposobienia, są obowiązane do wysłuchania dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają, oraz stosownie do okoliczności uwzględniają jego zdanie. Przywołany przepis został zamieszczony w Dziale I Przepisu ogólne, zatem musi być interpretowany z uwzględnieniem właściwości poszczególnych podmiotów, skonkretyzowanych w dalszych przepisach ustawy. Zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy prowadzenie procedur przysposobienia oraz przygotowanie osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka, zwanych dalej "kandydatami do przysposobienia dziecka", stanowi wyłączną kompetencję ośrodka adopcyjnego. Dalej w art. 156 ust. 1 pkt 1 ustawy *in principio* wskazano, że do zadań ośrodka adopcyjnego należy, w szczególności kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia.

W doktrynie wskazuje się cyt. „Z punktu widzenia poruszanej problematyki, a zatem wysłuchania dziecka, uwagę należy zwrócić na pozycję starosty oraz kierownika PCPR, ponieważ są to dwa organy, które w tym zakresie odgrywają kluczową rolę. Organy te co do zasady rzadko kontaktują się w sposób bezpośredni z dziećmi, ponieważ oceny sytuacji dziecka dokonują pracownicy aparatu pomocniczego tych organów, a zatem pracownicy PCPR. Kwalifikacji dziecka co do przysposobienia dokonują poradnie adopcyjne funkcjonujące przy marszałku województwa. Tym samym, pracownicy tego organu zobligowani są do wysłuchania dziecka w ramach prowadzonej procedury, a co jest w tym zakresie szczególnie ważne - obowiązek taki będzie spoczywał również na kuratorze zawodowym oraz sądzie rodzinnym podejmującym rozstrzygnięcie w tym zakresie (S. Nitecki [w:] A. Wilk, S. Nitecki, Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Komentarz, LEX/el. 2021, art. 4(a)).

W mojej ocenie, wobec jednoznacznego brzmienia art. 154 ust. 1 ustawy ośrodek adopcyjny nie może powyższego zadania scedować na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Owszem organizator rodzinnej pieczy zastępczej również jest obowiązany do wysłuchania dziecka ale dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Tym bardziej, odnosząc powyższe do treści wniosku ośrodka adopcyjnego przedstawionego w stanie faktycznym, nie znajduje uzasadnienia żądanie od organizatora rodzinnej pieczy zastępczej przekazania „odrębnej opinii dotyczącej wysłuchania dziecka”. Należy przy tym zaznaczyć, że kwalifikacja dziecka zgłoszonego do przysposobienia jest szczególnym postępowaniem. Pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej mogą nie mieć wystarczających kompetencji do wysłuchania dziecka w kontekście realizowanej procedury kwalifikacji do przysposobienia.